

NÁBOŽENSTVÍ A PSYCHOTERAPIE

Zdeněk Vojtíšek

Jako časopis, který se zabývá „současnou náboženskou scénou“, nemohl *Dingir* pominout tak velkou část této „scény“, jakou je alternativní psychoterapie s náboženskými přesahy. Zpřehlednit toto téma se už roku 2008 pokusila tehdejší studentka religionistiky Anna Marie Dostálová¹ a jednotlivým psychoterapeutickým směrům se *Dingir* věnoval před tímto článkem i po něm: například scientologické dianetice,² dnes již neexistující Avenně,³ celému komplexu terapií z tzv. hnutí lidského potenciálu (hlubinné abreaktivní terapii, Silvově metodě, Modré alfe, holotropnímu dýchání),⁴ Principům života,⁵ terapeutickým postupům založeným na buddhismu⁶ nebo na západním pochopení tantry,⁷ terapeutickému využití psychedelik⁸ a jistě i jiným směrům a metodám.

Tentokrát ale tyto alternativní psychoterapeutické metody s náboženským přesahem vkládáme do širšího kontextu vztahu psychologie a náboženství: postaraly se o to vstupy psychologů a psychoterapeutů působících v akademickém prostředí: úvodní tematický článek napsal **Jiří Motl** z Univerzity Karlovy v Praze a rozhovor, jímž je téma v časopise završeno, poskytl **Zbyněk Vybíral** z Masarykovy univerzity v Brně.

Další články v tématu psali – tak, jak to je v *Dingiru* zvykem – jak kritičtí vnější pozorovatelé, tak praktikující. Na stránky *Dingiru* se po více než 11 letech vrátil **Jan Benda**, psycholog a psychoterapeut, používající postupy inspirované buddhistickými texty a buddhistickou náboženskou praxí. Také dvojice terapeutů **Prokop Remeš** a **Barbora Racková** představuje v tomto *Dingiru* svůj směr: je pozoruhodné, že předpoklad posvátnosti biblických příběhů terapeuticky působí i na klienty, kteří nemají Bibli za posvátný text. Stanovisko **Jiřího Motla** k holotropní terapii je naopak kritické, i když velmi zdvořile a mírně. Také krátký text **Zdeňka Vojtíška** o reinkarnační terapii je psán z vnějšího pohledu.

Obě hlediska spojují další články: studentka religionistiky **Zora Hrabáková** se netají svým pozitivním vztahem k astrologii a jejímu psychoterapeutickému využití. Její spolužák z fakulty **Jiří Karban** je podobně akademicky i osobně angažován v západním esoterismu i terapeutické práci s psychedelickými zážitky. Také jejich pedagog, **Radek Chlup**, dokázal přinést jedinečný pohled na metodu rodinných (či systemických) konstelací, a zároveň být touto metodou osobně inspirován.

Pestrostí témat, hledisek a přístupů se toto číslo *Dingiru* „snaží svým dílem přispět k diskusím o vztahu náboženství a psychoterapie“. Tak to napsal **Jiří Motl**, jemuž patří hlavní zásluha na jeho přípravě.

A ještě něco: už tradičně dostávají naši čtenáři s posledním číslem ročníku dárek: *Mezináboženský přehled svátků*. Zachovejte nám svou přízeň!

Poznámky:

- 1 DOSTÁLOVÁ, Anna Marie, Mezi psychoterapií a religiozitou, *Dingir* 11 (2), 2008, s. 41–43.
- 2 RŮŽIČKA, Jiří, Bez následků pro lidstvo, *Dingir* 3 (4), 2000, s. 16–18.
- 3 VOJTÍŠEK, Zdeněk, Ti, kdo se chytají stébla, *Dingir* 5 (2), 2002, s. 20–22.
- 4 V tématu „Hnutí lidského potenciálu“, *Dingir* 8 (4), 2005: VOJTÍŠEK, Zdeněk, Metoda Josého Silvy, s. 124–125; ŠKODOVÁ, Ivana – ŠKODOVÁ, Zuzana, Terapie podle Dragomireckého, s. 128–131; HLAVATÝ, Petr, Modrá alfa jako práce na sobě, s. 130–131, VOJTÍŠEK, Zdeněk, Dýchání k celistvosti, s. 132–135. O holotropní terapii také: MOTL, Jiří, Transformace vnitřní i vnější, *Dingir* 19 (2), 2016, s. 47–48.
- 5 NEVĚŘILOVÁ, Ivana, Jak se vám daří?, *Dingir* 14 (4), 2011, s. 110–112.
- 6 BENDA, Jan, Buddhismus a psychoterapie, *Dingir* 15 (1), 2012, s. 12–15; LOUČKOVÁ, Ivana, Sati-terapie a spiritualita, *Dingir* 22 (3), 2019, s. 100–101.
- 7 VOJTÍŠEK, Zdeněk, Tantra jako individuální rebelství, *Dingir* 20 (2), 2017, s. 58–61; VOJTÍŠEK, Zdeněk, Tantra pro hledače pravdy. Rozhovor s Johnem Hawkenem, *Dingir* 20 (2), 2017, s. 64–65.
- 8 BLAHŮŠEK, Jan, Psychedelika mezi vědou a vírou, *Dingir* 23 (4), 2020, s. 130–133.

Doc. PhDr. **Zdeněk Vojtíšek**, Ph.D. (*1963), je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu *Dingir*.

OBSAH

Mimo téma

Mezi alternativním a konvenčním léčením (Anna Grúzová)	110
Technologie, která není naše (Daniel Rejman)	114

Zahraníčí

Izrael po 7. říjnu 2023 (Petr Sláma)	116
Náboženství bwiti (Ondřej Havelka)	118

Téma

Psychoterapie, náboženství, spiritualita (Jiří Motl)	121
Inspirace Buddhovým učením v terapii (Jan Benda) ...	124
Stanislav Grof a jeho následovníci (Jiří Motl)	126
Existenciální hagioterapie (Barbora Racková a Prokop Remeš)	128
Rodinné konstelace (Radek Chlup)	131
Duše pod nánosem hvězdného prachu (Zora Hrabáková)	134
Psychedelický léčebný rituál (Jiří Karban)	136
Reinkarnační terapie (Zdeněk Vojtíšek)	139

Rozhovor se Zbyňkem Vybíralem

Odlíšovat terapii od pseudoterapeutického činění má smysl (Zdeněk Vojtíšek)	140
--	-----

Recenze

Bouřlivá harmonizace, aneb mapování „červeného“ náboženského trhu v ČR (Jakub Otčenášek)	142
Příspěvek k výzkumu přítomnosti náboženství ve veřejném prostoru (Jan Sušer)	144

Čtení

Reinkarnační terapie (Marta Foučková) ...	3. strana obálky
---	------------------